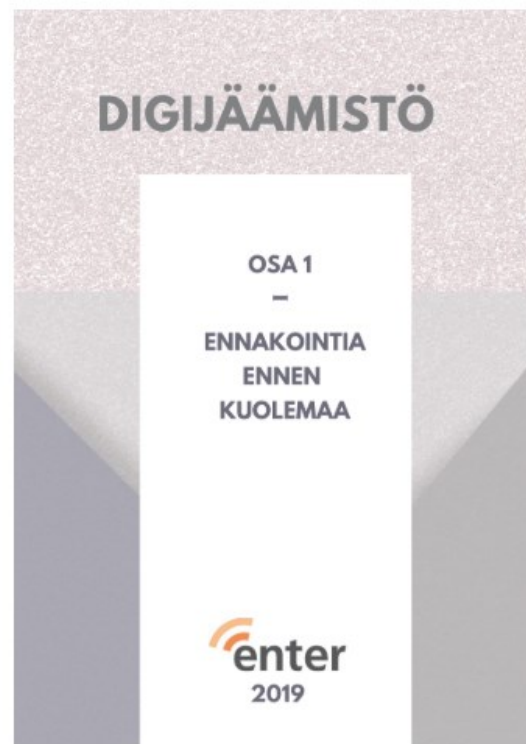

Digijäämistö

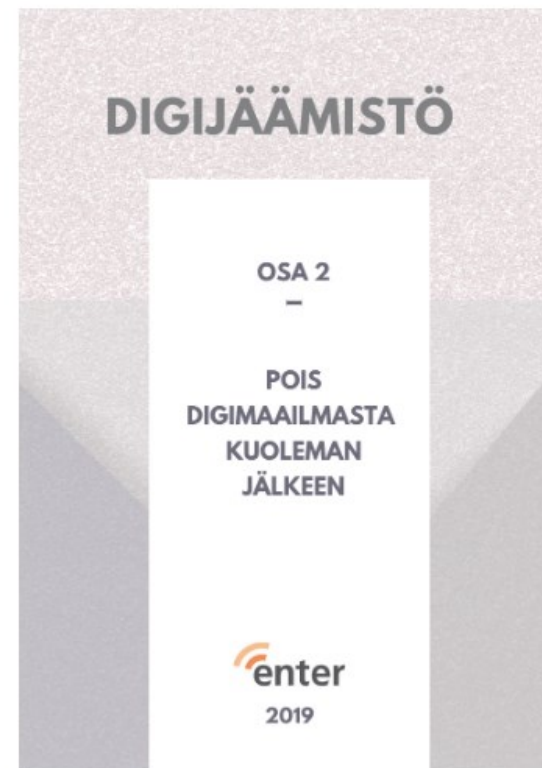
Työryhmä: Tiina Etelämäki, Eija Kalliala, Unelma Krakau, Anssi Lehto, Sirkku Nyström, Tuulikki Paturi, Ilkka Veuro

Muokannut: Jukka Huhtanen 01/2022, Arne Larsson 03/2023

[DIGIJÄÄMISTÖT osa 1 - Ennakointia ennen kuolemaa](#)

[DIGIJÄÄMISTÖT osa 2 - Pois digimaailmasta kuoleman jälkeen](#)

Ennakointia ennen kuolemaa

Digitaalinen jäämistösi – mitä se on?

- Digijäämistöllä tarkoitetaan sitä kaikkea digitaalista aineistoa, jonka jätät jälkeesi
- Esimerkiksi sähköpostit, teksti- ym. viestit, digitaaliset valokuvat, sosiaalisen median sisällöt
- Jollekin fyysiselle laitteelle/välineelle tai pilveen tallennetut tiedostot ja aineistot
- Erilaisilla ”vakio”sovelluksilla tuotettuja ja tallennettuja **tiedostoja**, jotka sisältävät esim. tekstiä, kuvaa, ääntä, videota
- Erikoisohjelmien tiedostoja (kuten sukututkimusohjelmat jne.)

Digitaalinen jäämistösi – missä sitä on?

Fyysiset laitteet

Tee ensin inventaario ja laadi luettelo

- Mitä laitteita/välineitä aktiivikäytössä
- Mitä laitteita/välineitä ”piirongin laatikossa”
 - Tietokoneet, kännykät, tabletit, digikamerat
 - Ulkoiset tallennusvälineet, kuten ulkoinen USB-koval levy, USB-muistitikku, muistikortti, CD-levy, DVD-levy, C-kasetti, VHS-kasetti, DAT-kasetti
- Mitkä toimivia/käyttökelpoisia -> jatsoon
 - Mitä omaan käyttöön, mitä jälkipolville
- Mitkä rikkiäisiä/käyttökelvottomia -> kierrätykseen (**SER**, (ENTER))
- Joistakin vanhoista (NOKIAN) kännyköistä voi saada hyvän hinnan (eBay)

Digitaalinen jäämistösi – missä sitä on?

”Jossain pilvessä”

- Meiltä näkymättömissä
- Pääsy netin kautta käyttäjätilin avulla

Digitaalinen jäämistösi – mitä siellä on?

- Mitä tietoja/tiedostoja/materiaalia milläkin laitteella / välineellä / pilvessä
- Mitä voit poistaa
- Mitä haluat pitää vielä omassa käytössä
- Mitä haluat säästää jälkipolville
 - Onko tarvetta esim. valokuvien/diojen tms. digitointiin
- Apua saat tarvitessasi Enterin [opastuksista](#) (huomaa myös [etäopastus](#))

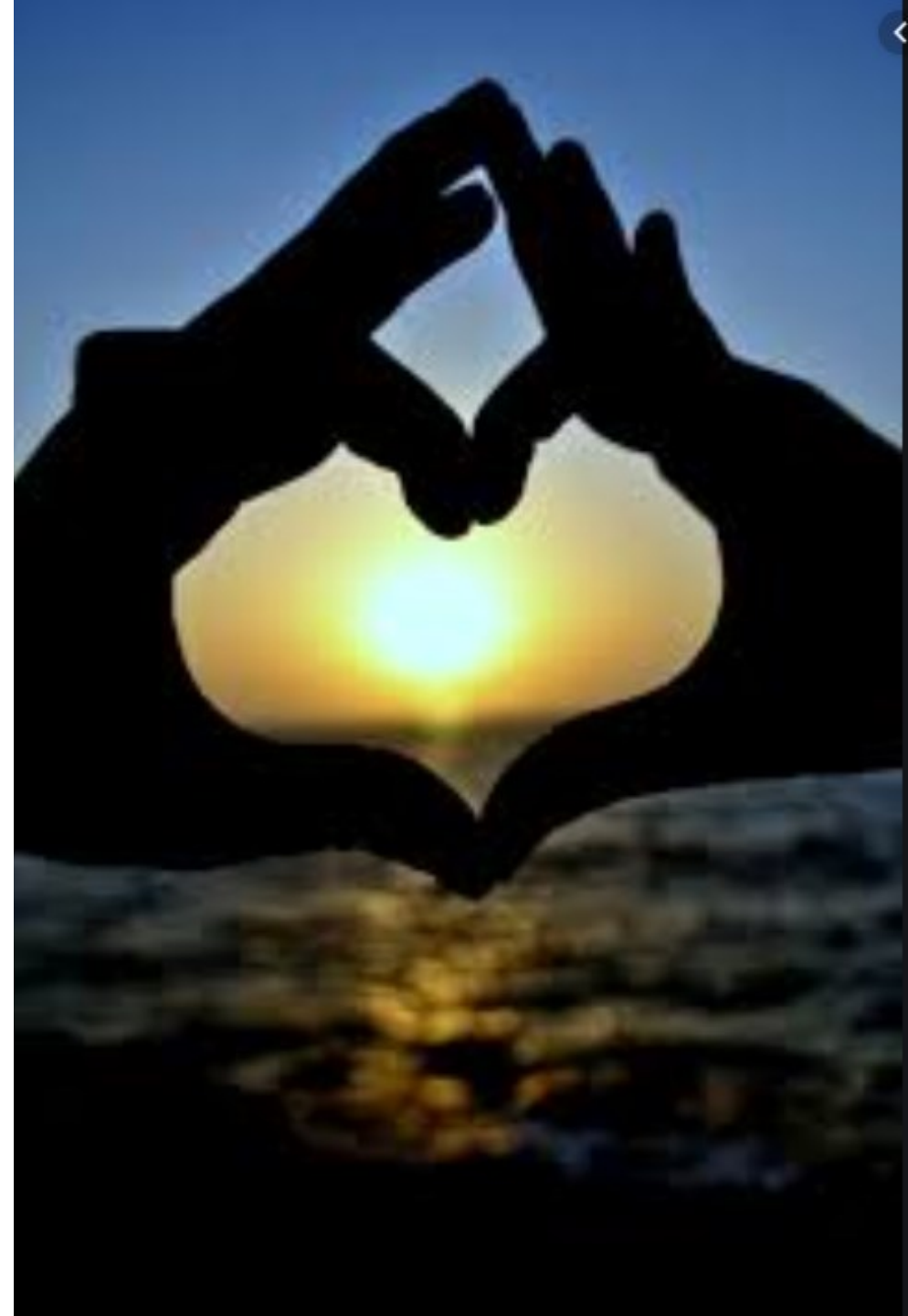

Auta läheisiä toteuttamaan tahtosi

Kirjaa **laitteiden** ja **palveluiden**
käyttäjätunnukset ja salasanat
selkeästi ylös

tilit ja sovellukset, jotka sisältävät
tärkeitä dokumentteja, valokuvia
tai varallisuutta (esim. Veikkauksen
tili, ulkomaiset pelitilit, PayPal ym.)

Huomioi myös henkilöt, joiden
puolesta toimit

Huomioi ainakin seuraavien palveluiden käyttäjätunnukset ja salasانات:

- Sähköpostitilit (kaikki)
- Puhelin- ja internetpalveluiden tarjoajat, voimassa olevat sopimukset, laskuttavat palvelut, lehtitilaukset, jne.
- Pilvipalvelut (Dropbox, Google Drive, iCloud, OneDrive...)
- Yhteisöpalvelut (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, ym.)
- Suoratoistopalvelut (Netflix, Spotify, ViaPlay, BookBeat ym.)
- Rahapelien ja maksusovellusten käyttäjätilit (Veikkaus, PayPal, eBay ym.)
- Ostetut pelit ja e-kirjat

Esimerkki

KÄYTTÄJÄTUNNUKSENI JA SALASANANI DIGIJÄÄMISTÖNI HOITAJALLE (Esimerkkitaulukko hyödynnettäväksi)

PALVELU	KÄYTTÄJÄTUNNUS	SALASANA	LISÄTURVA
Sähköposti	essi.enterilainen@gmail.com	pitkäsalausana123	puhelinnumero
Google-tili	essi.enterilainen@gmail.com	Ka1kk1allakukk11	puhelinnumero
Kannettava tietokone	käyttäjätili	gggklgfuyrt	pin -koodi
Älypuhelin	sim -kortin pin : 746352	laitteen pin : 746352	
Facebook	essi.enterilainen@gmail.com	Kukkakaupa55a	puhelinnumero
Sanoma-tunnus			
Netflix			
Spotify			

Salasanavihko

www.gmail.com
tuula.koskinen@gmail.com
~~minne Tuuli 2010 kuljetaa~~
~~18.3.2010~~
~~tuuli 2012 vie Merelle~~
~~21.9.2012~~
tuulesta 2019 etsin Yst
1.3.2019

Tunnusten säilytystapoja:

- vie dokumentti **pilvipalveluun** (esim. Google Drive) ja anna luotetulle henkilölle lukuoikeus ko. dokumenttiin
- säilytä dokumentti **tietokoneellasi salasanalla suojattuna**. Anna luotetulle henkilölle tietokoneesi ja dokumentin salasana.
- kirjaa käyttäjätunnukset ja salasanat **paperille tai vihkoon** ja säilytä se tallelokerossa, kassakaapissa tai suljetussa kirjekuoressa testamentin välissä. Tutustu säilytyspaikkojen hintoihin (17.7.2019): www.taloustaito.fi/Rahat/mista-pankista-tallelokero-tai-asiakirjasailytys-hinnat-sailyneet-ennallaan/#61066227
- käytä **salasanojen hallintasovellusta** ja luovuta sovelluksen salasana luotetulle henkilölle.

Salattavaa?

Jos et halua, että kukaan pääsee käsiksi tiedostoihisi, salaa ne

- Hanki muistitikku salauksella ja talleta salattavat tiedostot tikulle
- Tai käytä salausohjelmaa, esim. 7-zip

Poista tarpeettomat asiointitilit

Jos olet rekisteröitynyt **palveluihin, joita et enää käytä**, poista palvelusta ensin historiatiedot ja sen jälkeen poista tilisi kokonaan

Esimerkit Facebook ja Twitter – tilien poistamisesta (ohjeet sivun 2 linkkien takaa)

Tee ajoissa edunvalvontavaltuutus

Kaikille on suositeltavaa tehdä **edunvalvontavaltuutus** siltä varalta, että menettää toimintakykynsä

dvv.fi/edunvalvontavaltuutus

Sen yhteydessä voit myös valtuuttaa jonkun hoitamaan digijäämistöäsi.

Sähköinen Suomi.fi-valtuus avaa oven moneen paikkaan

www.taloustaito.fi/koti/sahkoisella-minivaltakirjalla-asialle-toisen-puolesta--suomi.fi-valtuus-avaa-oven-niin-verotoimistoon-kuin-apteekkiin/#61066227

Facebookin muistotili?

Joissakin palveluissa (esim. Facebook, Google) voi määrittää jo ennakoon henkilön, joka huolehtii tilin asettamisesta **muistotiliksi** tai tilin lopettamisesta.

Muistotilaan siirretyt tilit

- Kaverit ja perheenjäsenet voivat kokoontua yhteen ja jakaa muistoja sen jälkeen, kun henkilö on edesmennyt
- Sanat **In memoriam** näytetään henkilön nimen vieressä hänen profiilissaan.
- Sisältö, jonka henkilö jakoi (esimerkiksi kuvat ja julkaisut), pysyy Facebookissa ja näkyy Facebookissa edelleen niille, joiden kanssa se on jaettu.
- Kukaan ei pysty kirjautumaan muistotilaan asetetulle tilille.

Tilin poistaminen kuoleman jälkeen

- Voit ennakoon määrittää FB:n **asetuksissa**, että haluat tilisi poistettavaksi
 - Klikkaa **Muistotilan asetukset**.
 - Vieritä alas, klikkaa **Pyydä, että käyttäjätilisi poistetaan kuolemasi jälkeen** ja klikkaa **Poista kuoleman jälkeen**.
- Tilisi poistetaan pysyvästi, kun FB saa tiedon kuolemastasi
- Kaikki viestisi, kuvasi, julkaisusi, kommenttisi, reaktiosi ja tietosi poistetaan välittömästi ja pysyvästi Facebookista.

Läheisen kuoleman jälkeen

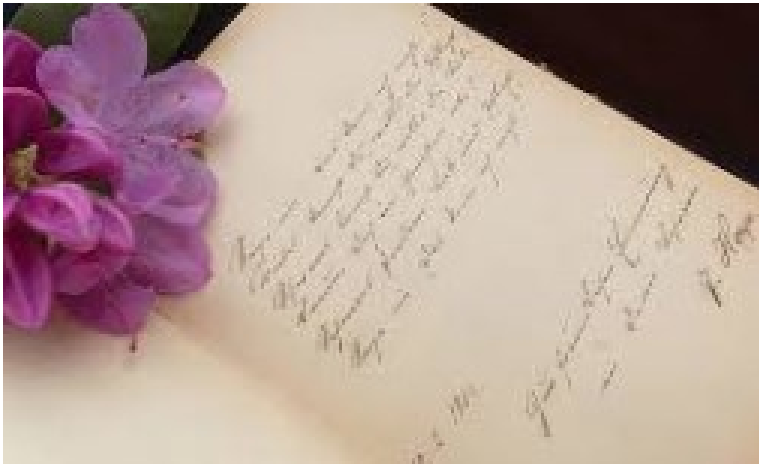
Facebook käyttäjätilin siirtäminen muistotilaan:

- FB ei anna kirjautumistietoja kenenkään muun käyttäjätiliin edes näissä olosuhteissa. On aina Facebookin käytäntöjen vastaista, jos joku kirjautuu toisen henkilön käyttäjätilille.
- [Ota meihin yhteyttä](#), jos haluat pyytää profiilin muistotilaan siirtämistä.
- Lähetä läheisesi kuolinilmoitus, kuolintodistus, muistokirjoitus tai muu läheisen kuoleman vahvistava dokumentti skannattuna tai kuvattuna.

Käyttäjätilin poistaminen:

- Vahvistetut lähiomaiset voivat [pyytää läheisensä tilin poistoa](#) Facebookista.
- Tarvitaan asiakirjat, jotka vahvistavat sinun olevan käyttäjätilin omistajan lähisukulainen tai kuolinpesän selvittäjä
- Pyyntö käsitellään nopeimmin, kun annat skannauksen tai valokuvan läheisesi kuolintodistuksesta.

Muistelmat, runot, sävellykset...?

- Mieti myös ennakkoon, mihin ja miten haluat taltioida **muistojasi elämästäsi jälkipolville**. Jotkut esimerkiksi kirjoittavat runoja tai muistelmia, tai ovat tehneet sävellyksiä, sanoituksia, tai piirroksia ym. ja taltioivat niitä esim. ulkoiselle kovalevylle.
- Myös muisteluun tarkoitettuja kaupallisia palveluita on olemassa, kuten esim. [Emonum](#).

Käytännön ohjeita

- Digitaalisen jäämistön avulla voit määrittää henkilöt, joilla on pääsy tilillesi ja henkilökohtaisiin tietoihisi kuolemasi jälkeen (Applen iOS 15, Apple ID asetukset):
mobiili.fi/2021/12/14/
- HOK-Elanto - Digitaalinen tahtoni (lomakkeella myös ohjeita omaisille):
www.hok-elannonlakipalvelu.fi/palvelut/digitaalinen-tahtoni/
- Lisätietoa edunvalvontavaltuutuksesta Digi- ja väestötieto-viraston sivuilta:
dvv.fi/fi/edunvalvontavaltuutus
- Mitä Facebook-tilille tapahtuu, jos kuolen?:
www.facebook.com/help/103897939701143

Kuinka hoidan läheiseni digijäämistöä?

Enterin vinkit

- **Älä sulje ensimmäiseksi puhelinliittymää.**

Monessa palvelussa saattaa olla puhelinnumero tunnisteena tai ainakin sen varmistuksena. Jos et saa puhelinta auki, ole yhteydessä operaattoriin ja kysy sieltä apua.

Ota selvää operaattorin irtisanomiskäytännöistä!

- **Älä sulje ensimmäiseksi** myöskään vainajan käyttämä(i)ä **sähköpostitiliä/-tilejä.**

Sähköpostiosoite saattaa olla käyttäjätunnuksena suurimmassa osassa hänen käyttämistään palveluista.

Pari esimerkkiä operaattoreiden toiminnasta

Kysymys

- Miten menetellään, kun puhelinliittymän haltija kuolee? Tuleeko tieto kuolemasta DVV:ltä automaattisesti ja siinä tapauksessa kuinka pitkään liittymä on voimassa tiedon saatuanne?

Moi

- Valitettavasti tieto ei tule automaattisesti. Tarvitsemme virkatodistuksen sähköpostiimme. Suosittelemaan ottamaan yhteyttä asiakaspalveluumme.

Elisa

- Tieto tulee yleensä meille automaattisesti ja sen jälkeen on n. 1 kk aikaa siirtää liittymät toisen henkilön nimiin jos sille on tarvetta. Tapahtuneesta voi ilmoittaa meille myös puhelimitse asiakaspalveluun.

Lisää vinkkejä

- Selvitä palvelu kerrallaan, miten vainajan tiedot saa sieltä poistettua. Monet saattavat vaatia esimerkiksi kopion kuolintodistuksesta. Ole kärsivällinen.

- Huomioi myös, että vainajalla saattaa olla rahaa joissain palveluissa, kuten esimerkiksi Veikkauksen pelitilillä, pokerisivustolla tai PayPalissa.

- Pyydä apua. Ystäviltä voi löytyä kokemusta vastaavista tilanteista. Myös monet muut erilaiset toimijat voivat olla apuna, kuten mm. Enterin vapaaehtoiset vertaisopastajat.

Käytännön ohjeita

- HOK-Elanto - Ohjeita omaisille - käyttäjätilien lopettaminen:
www.hok-elannonhautauspalvelu.fi/palvelumme/ohjeita-omaisille
- Facebook - Profiilin lopettaminen tai muuttaminen kuoleman jälkeen:
www.facebook.com/help/contact/228813257197480
- Google - Tilin käyttämättömyydenhallinta:
support.google.com/accounts/answer/3036546?hl=fi
- Tietovälineiden datan turvallinen poistaminen ennen luovutusta:
www.howtogeek.com/213295/how-to-wipe-securely-erase-your-devices-before-disposing-of-or-selling-them/

Kiitos!

www.entersenior.fi

info@entersenior.fi